

Quicksan Soortbescherming
& Natuurtoets Gebiedsbescherming

Vijfsprongweg 30 te Wekerom

t.b.v. bestemmingsplanwijziging

Uitvoering	Ruimte voor Advies Deventerstraat 179, 8171 NS Vaassen
Contactpers.	J. Mossink BSc, ecooloog
Opdr.gvr.	Camping Hent uut 't Zaan t.a.v. dhr. Van den Hoek
Locatie	Vijfsprongweg 30 6733 JJ Wekerom
Datum	28 december 2018

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en doel	
1.2	Beschrijving locatie en ingreep	
1.3	Opzet onderzoek	
2	Resultaten en effecten soortbescherming	5
2.1	Flora	
2.2	Broedvogels	
2.3	Vleermuizen	
2.4	Grondgebonden zoogdieren	
2.5	Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden	
3	Conclusies en aanbevelingen soortbescherming	10
3.1	Overzicht bevindingen soortbescherming	
3.2	Conclusies soortbescherming	
4	Natuurtoets gebiedsbescherming	11
4.1	Ligging ten opzichte van natuurgebieden	
4.2	Inleiding Natura 2000-gebied Veluwe	
4.3	Mogelijke effecten op Natura 2000-doelstellingen	
4.4	Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)	
4.5	Conclusies gebiedsbescherming	
5	Samenvatting wettelijk kader	18

1.1 Aanleiding en doel

Dit rapport beschrijft de uitkomsten van een quickscan soortbescherming en verkennende natuurtoets gebiedsbescherming. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau Ruimte voor Advies. De initiatiefnemer heeft een verzoek tot bestemmingsplanwijziging ingediend voor het noordwestelijk deel van het campingterrein. De huidige bestemming is 'agrarisch' met de aanduiding 'sportveld en dagrecreatie'. De initiatiefnemer wil de bestemming laten wijzigen naar 'recreatie' om er 16 chalets te mogen realiseren. De gemeente Ede geeft aan dat o.a. voor het onderdeel ecologie mogelijke effecten onderzocht moeten worden. Het onderzoek heeft als doel om de (mogelijke) effecten van een dergelijke ingreep/bestemmingsplanwijziging op beschermde soorten en gebieden in te schatten. De plannen zijn getoetst aan de Wet natuurbescherming.

Voor het onderdeel soortbescherming voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige een inschatting maakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Het betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger vervolgonderzoek of tot een advies voor natuurgerichte maatregelen. De planlocatie ligt op ruim 200 meter afstand van Natura 2000 en GNN, omdat er mogelijk sprake is van 'externe werking' is een verkennende natuurtoets voor het onderdeel gebiedsbescherming noodzakelijk. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaardere beschermde soorten maximaal 3 jaar en voor licht beschermde soorten 5 jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

Het plangebied is een onderdeel van camping Hent uit 't Zaan en ligt langs de Rieschoten, een zijweg van de Vijfprongweg ten westen van Wekerom. Het betreft een onbebouwd perceel met grasveld, tennisbaan en grondopslag van de camping. Langs de tennisbaan zijn coniferen aangeplant, hetzelfde geldt voor de oostgrens van het perceel waar naast forse coniferen ook laurierkersen staan. De locatie wordt aan de west- noord- en oostkant omgeven door het agrarisch buitengebied tussen Wekerom, Lunteren en Barneveld. Ongeveer 200 meter ten zuiden van de grens van het plangebied ligt natuurgebied 'Wekeromsche Zand', dat zowel onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk als Natura 2000-gebied Veluwe is. Het tussenliggende gebied is onderdeel van het bestaande campingterrein en bestaat grotendeels uit chalets, gazon en dichte hagen.

De nieuwe uitbreiding voorziet in 16 chalets, die worden aangelegd langs een rondgaande ontsluitingsweg en op de kavelgrenzen worden beukenhagen geplant. Verder worden enkele inheemse bomen op het terrein aangeplant. De tennisbaan met coniferenhaag wordt verwijderd. Het opslaggedeelte behoudt de huidige functie. De eigenaar geeft verder aan de coniferenhaag langs de Rieschoten te willen vervangen door inheemse bomen en struiken om het geheel landschappelijk en ecologisch gezien een impuls te geven. Start van de werkzaamheden zal op zijn vroegst eind 2018 plaatsvinden. De eigenaar geeft aan dat de uitbreiding waarschijnlijk gefaseerd wordt uitgevoerd. Om overlast voor campinggasten te voorkomen zal uitvoering bovendien buiten het hoogseizoen plaats vinden. De nieuw te realiseren recreatieobjecten zullen duurzaam

in de markt worden gezet. Uitgangspunt is deze gasvrij op te leveren waarbij gebruik kan worden gemaakt van zonnepanelen en warmtepompen. In ieder geval zal wanneer er gas wordt toegepast dit alleen worden ingezet voor verwarming. Hierbij wordt dan gebruikt van duurzame hybride-warmtesystemen. Parallel aan deze uitbreiding wordt op het bestaande deel van de camping het aantal standplaatsen teruggebracht van 200 naar 150 chalets. Dit door de wensen van de gasten voor meer ruimte en grotere recreatieobjecten. Ook hier is men bezig om waar mogelijk recreatieobjecten te verduurzamen door het plaatsen van zonnepanelen.

Omvang

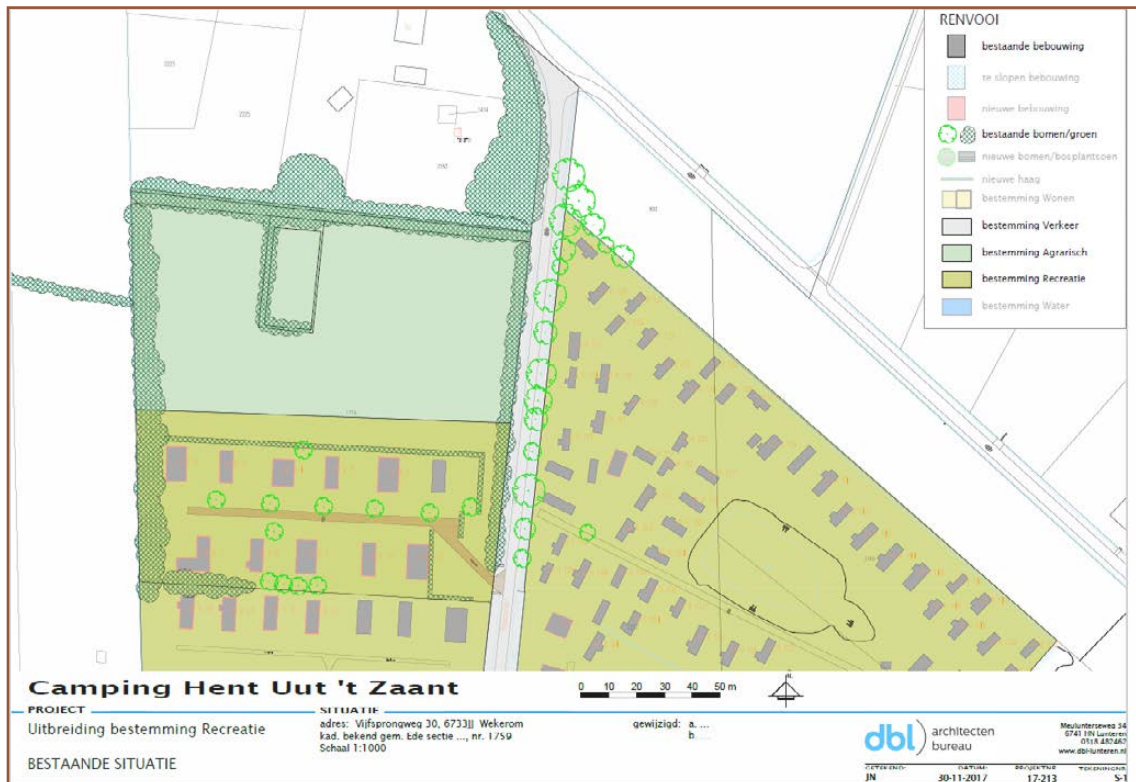
De uitbreiding betekent een toename van 16 chalets van 55 m² op kavels variërend van 247-542 m². Gemiddeld gaat het om 3,5 bezoekers per recreatieobject en max. 2 auto's, waardoor er een toename is van 56 bezoekers en 32 extra auto's met bijbehorende verkeersbewegingen. De ontwikkelingen op de bestaande camping betekenen een vermindering van 50 chalets op de bestaande camping, met een afname van 175 bezoekers en 100 auto's (met bijbehorende verkeersbewegingen). Het netto-resultaat is daardoor een vermindering van 34 recreatieobjecten.

1.3 Opzet onderzoek

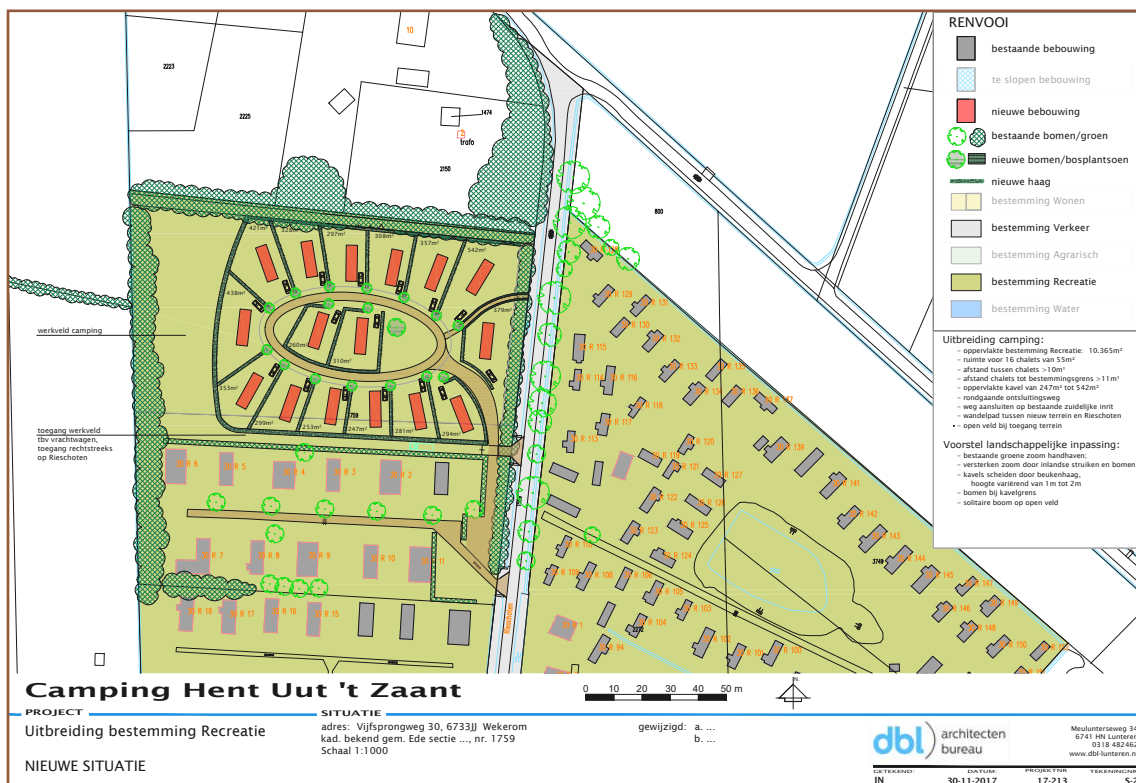
De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, websites etc.) en een veldbezoek. De locatie is op woensdag 17 januari 2018 bezocht door J. Mossink, ecooloog van bureau Ruimte voor Advies. Tijdens dit onderzoek zijn het planebied en een gedeelte van het nabijgelegen natuurgebied verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde planten, dieren en habitattypen. Daarbij is vooral gelet op sporen die op vaste, jaarrond beschermde nesten, verblijfplaatsen of groeilocaties duiden van beschermde soorten waarvan het voorkomen in het gebied bekend is (verspreidingsatlassen, websites, eigen kennis). Daarnaast is de ligging ten opzichte van beschermde natuurgebieden onderzocht. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren schatten we eveneens in op basis van de terreinen- en habitatkenmerken. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren als volgt: half bewolkt na buien bij een temperatuur van 4 °C en matige wind uit het westen.

Afb. 1.1: Globale begrenzing planebied (rood kader). Bron ondergrond: Kaarten.gelderland.nl, luchtfoto 2017.

Afb. 1.2: Bestaande situatie plangebied. Op de locatie van de rechthoek ligt een tennisbaan. Het gedeelte links daarvan wordt gebruikt als grondopslag, het overige deel van het terrein bestaat uit grasveld. Bron: Architectenbureau DBL.

Afb. 1.3: Beoogde situatie na uitbreiding. Het definitieve ontwerp is nog niet vastgesteld en kan afwijken van de hier weergegeven situatie. Bron: Architectenbureau DBL.

2.1 Vaatplanten

Een groot deel van het terrein bestaat momenteel uit grasland. De bestemming 'agrarisch' komt niet overeen met het gebruik, waardoor het grasland wat minder voedselrijk en daardoor rijker aan kruiden is dan agrarische graslanden. Tussen het gras komen zeer algemene soorten zoals Paardenbloem, Gewoon biggenkruid, Fluitenkruid, Jacobskruiskruid, Veldzuring, Vogelmuur, Hondsdraf en Zachte ooievaarsbek voor. Voor beschermde, zeldzame of bijzondere plantensoorten zijn de omstandigheden nog steeds te voedselrijk en van een speciale bodemgesteldheid is geen sprake. Het terreindeel dat als grondopslag gebruikt wordt is deels overwoekerd door braamstruweel. In de nabijheid van de coniferenhagen is sprake van sterke vermossing. Tussen de strooisellaag van de coniferen groeien vrijwel geen planten. De coniferen haag met Laurierkers langs de Rieschoten heeft een opener structuur dan de haag rond de tennisbaan. In de haag rond de tennisbaan staan enkele Essen. De opgaande begroeiing langs de noordrand van het perceel bestaat overwegend uit inheemse soorten (Ruwe berk, Gewone es, Zomereik, Beuk)

De plantensoorten die onder de Wet natuurbescherming wel beschermd zijn worden overwegend in zeer specifieke biotopen aangetroffen en kennen vaak een (uiterst) beperkt verspreidingsgebied. De onderzoekslocatie voldoet niet aan de eisen van soorten die op de lijst van beschermde plantensoorten zijn opgenomen. Ondanks het feit dat ten tijde van het veldbezoek (medio januari) niet alle plantensoorten herkenbaar aanwezig zijn is aanwezigheid van beschermde plantensoorten binnen het plangebied uitgesloten. Effecten op beschermde planten zijn derhalve niet aan de orde.

2.2 Broedvogels

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Alle inheemse broedvogels zijn beschermd. Van een aantal zijn de vaste rust- en broedplaatsen jaarrond beschermd, evenals de functionele leefomgeving die onmisbaar is voor het functioneren van de vaste verblijfplaatsen. Het plangebied biedt nagenoeg geen mogelijkheden voor uilen, roofvogels en andere soorten met jaarrond beschermde nesten. Grote bomen of bomen met holtes ontbreken, evenals bebouwing. Er zijn dan ook geen (potentiële) jaarrond beschermde nestlocaties aangetroffen op het terrein. Ook bij inspectie van houtopstanden in de directe omgeving zijn horsten en dergelijke aangetroffen. Het is mogelijk dat op verderop gelegen erven soorten als Kerkuil en Steenuil voorkomen, het plangebied zal echter geen belangrijke functie voor deze soorten hebben gezien de afstand tot mogelijke territoria. Wel is de Huismus in aanzienlijke aantallen present op het bestaande campingterrein. Vanuit de hagen tussen de chalets ten zuiden van het plangebied waren volop mussen te horen en zien tijdens het veldbezoek. Het bleek onmogelijk om de aantallen accuraat te schatten maar vermoedelijk gaat het in totaal om enkele tientallen exemplaren. Ze vertoonden zich niet op het grasveld en in de hoge, te rooien coniferen langs de tennisbaan en Rieschoten. Gefoerageerd wordt vermoedelijk hoofdzakelijk rond de bestaande chalets, bij het hoveniersbedrijf ten westen van de camping en rond Café-Restaurant Hent Uut't Zant op de kruising Vijfsprongweg - Rieschoten. Het belang van het plangebied met de huidige inrichting is met zekerheid nagenoeg nihil. Waarschijnlijk leidt de toekomstige inrichting tot vergroting van geschikt leefgebied door het aanplanten van heggen en aanwezigheid van

mensen (en daarmee gepaard gaande toename van voedselaanbod). Hoe groot deze positieve invloed is kan moeilijk voorspeld worden. Van een negatief effect zal echter zeker geen sprake zijn. Ook tijdelijke versturende effecten door werkzaamheden zullen niet optreden, daarvoor is de afstand tot mogelijke nestlocaties te groot in verhouding tot de verstoringgevoeligheid van Huismussen. Nader onderzoek naar effecten op vogels met jaarrond beschermde rust- of voortplantingsplaatsen is niet nodig.

Overige broedvogels

Van de overige broedvogels is het nest uitsluitend beschermd wanneer dit voor de voortplanting gebruikt wordt. De opgaande begroeiing vormt geschikt broedbiotoop voor diverse algemene broedvogels. Met name soorten als Merel, Winterkoning, Roodborst, Houtduif, Vink en Groenling zijn te verwachten. De wintergroene coniferen kunnen door duiven nagenoeg jaarrond gebruikt worden als broedlocatie zolang het warm genoeg is. Tijdens het veldbezoek zijn overigens geen bezette nesten of broedindicerend gedrag vastgesteld. Voor weidevogels en andere groundbroeders is het terrein ongeschikt. Een andere optie is het voorafgaand aan het broedseizoen sterk terugsnijden of verwijderen van de opgaande begroeiing binnen invloedssfeer van de werkzaamheden om vestiging van broedgevallen te voorkomen.

Wezenlijke verstoring van broedende vogels of vernieling van bezette nesten is mogelijk wanneer het snoeien of verwijderen van opgaande begroeiing (bomen, coniferen, braamstruweel) samenvalt met het broedseizoen. Dit is eenvoudig te voorkomen door eerder of later te starten (globaal buiten de periode half maart - half augustus). Dit is tevens een voorwaarde die door de gemeente Ede gesteld is. Let op: het broedseizoen is geen vastgestelde periode, van belang is of er een broedgeval aanwezig is ongeacht het moment. Dus ook een broedende Houtduif in december is beschermd. Wacht altijd totdat de jongen het nest verlaten hebben en laat bij twijfel een broedvogelcheck uitvoeren.

2.3 Vleermuizen

Alle Nederlandse vleermuissoorten zijn strikt beschermd (HR bijlage IV). Ook vaste verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied en vliegroutes zijn beschermd omdat ze belangrijk onderdeel van de functionele leefomgeving zijn. In Nederland kunnen, afhankelijk van de soort, verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen in bebouwing (o.a. spouwmuuren, onder dakpannen, achter betimmeringen) en/of bomen (in holtes, spleten, achter losse stukken schors). Doorlopende, opgaande lijnvormige landschapselementen en watergangen kunnen onderdeel zijn van vaste vliegroutes tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Ook kunnen ze onderdeel zijn van migratieroutes tussen zomer- en winterverblijven.

Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken binnen het plangebied. Bebouwing ontbreekt en de bomen en coniferen beschikken niet over geschikte holtes, spleten of andere potentiële vaste verblijfplaatsen. Mogelijk verplaatsen vleermuizen zich langs de Rieschoten tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het vervangen van de coniferen haag zal niet leiden tot tijdelijke of permanente aantasting van de mogelijke vliegroute. Aan de overkant van de weg staat namelijk een rij bomen met daaronder een gesloten struikenrij waarlangs vleermuizen zich uitstekend kunnen verplaatsen. Als foerageergebied is het terrein niet bijzonder interessant. Het is zeker mogelijk dat kleine aantallen vleermuizen boven het gras en langs de bomen en coniferen foerageren maar het belang is op voorhand beperkt omdat er volop alternatieve foerageergebieden in de omgeving voorhanden zijn.

De plannen leiden derhalve niet tot aantasting van de functionaliteit van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes of essentieel foerageergebied van vleermuizen. Nader onderzoek naar effecten op vleermuizen is niet nodig.

2.4 Grondgebonden zoogdieren

Onder “grondgebonden zoogdieren” worden hier bedoeld alle zoogdieren met uitzondering van vleermuizen. Op het grasland zijn molshopen te zien, evenals holen van kleine muisachtigen (vermoedelijk soorten als Veldmuis, Bosmuis) in de terreinzomen. In het bosje ten noorden van de tennisbaan was een ligplek van een Ree zichtbaar. Vermoedelijk gaat het om incidenteel gebruik, uitwerpselen en vraatsporen werden niet aangetroffen. In de coniferen en bomen zijn geen nesten van Eekhoorns of andere aanwijzingen die duiden op aanwezigheid aangetroffen. Sporen van marterachtigen (uitwerpselen, plukresten etcetera) ontbreken. De Boommarter en tegenwoordig ook Steenmarter komen in de omgeving voor maar potentiële verblijfplaatsen (boomholtes) ontbreken. De Das komt in de omgeving van het Wekeromsche Zand voor en is o.a. op enkele honderden meters in zuidoostelijke richting langs de Hoeverweg waargenomen. Op en rond het campingterrein ontbreken echter sporen van gebruik door de Das. Voor andere bijzondere of beschermde zoogdiersoorten is de locatie ongeschikt en/of geen onderdeel van het verspreidingsgebied.

Algemene kleine zoogdiersoorten zoals Bosmuis, Veldmuis, Vos, Egel en Haas komen waarschijnlijk wel voor op de locatie. Deze soorten zijn echter op de vrijstellingslijst van de provincie Gelderland opgenomen, evenals de andere te verwachten of aanwezige zoogdiersoorten. Voor het eventuele (zeer beperkte) effect op dergelijke soorten is geen ontheffing nodig bij ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden.

2.5 Amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden

Aanwezigheid van zwaardere beschermde soorten uit overige soortgroepen is uitgesloten. Oppervlaktewater en daarmee leefgebied van vissen en voortplantingshabitat van amfibieën ontbreekt. Uitsluitend als landhabitat voor algemene en buiten de voortplantingsperiode minder aan water gebonden amfibieënsoorten Bruine kikker en Gewone pad zijn de begroeide delen van het terrein geschikt. Reptielen zoals de Hazelworm, Ringslang en Levendbarende hagedis komen in de omgeving voor maar ontbreken vrijwel zeker binnen het plangebied. Geschikt leefgebied zoals overgangen van bosrand naar schraal grasland of heide ontbreken, evenals een fysieke binding met dergelijke biotopen. De Ringslang wordt wel verder buiten typerend leefgebied aangetroffen maar zal het terrein hooguit als incidentele passant bezoeken.

De aanwezigheid van beschermde ongewervelden is op voorhand uitgesloten wegens het ontbreken van geschikt leefgebied. Negatieve effecten op beschermde soorten uit deze soortgroepen (kevers, dagvlinders, libellen, weekdieren) zijn derhalve op voorhand uit te sluiten. Voor de enkele algemene amfibieën die mogelijk op de locatie voorkomen heeft de provincie Gelderland een algemene vrijstelling verleend, bovendien zijn eventuele effecten zeer beperkt. Nader onderzoek naar de soortgroepen amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden is niet aan de orde.

Afb. 2.1: Beeld van het huidige terrein met grasland, opslag van materialen en een tennisbaan omgeven door coniferen.

Afb. 2.2: Beeld van het uitbreidingsterrein met grasveld (voetbalveld) en afschermende beplantingen.

Afb. 2.3: Beeld van de uitbreiding ter plaatse van de huidige tennisbaan.

Afb. 2.4: Het terrein van de uitbreiding ter hoogte van de opslagruimte voor grond, blad en takken.

Afb. 2.5: Huidige afscherming van het terrein aan de buitenzijde door coniferen en laurierkers.

3

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN SOORTBESCHERMING

3.1. Overzicht van de bevindingen

Onderdeel	Aanwezigheid	Effect	Aanbevelingen
Flora - beschermde soorten	niet	geen	geen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	niet	geen	geen
Vleermuizen - vlieg-/foerageerroutes	waarschijnlijk	geen	geen
Zoogdieren - gebouwbewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - grond-/boombewonend	niet	geen	geen
Zoogdieren - vrijgestelde soorten	aanwezig	mogelijk	n.v.t.
Vogels - jaarrond beschermde nesten	niet	geen	geen
Vogels - algemene broedvogels	aanwezig	mogelijk	zie 3.2
Amfibieën/reptielen - overige soorten	niet	geen	geen
Amfibieën/reptielen - vrijgestelde soorten	mogelijk	mogelijk	n.v.t.
Overige soortgroepen - alle soorten	niet	geen	geen

3.2. Conclusies soortbescherming

- Effecten op jaarrond beschermde rust- en voortplantingsplaatsen van vogels, vleermuizen en andere soortgroepen zijn aan de hand van de quickscan uit te sluiten. Het uitvoeren van vervolgonderzoek en/of het nemen van mitigerende maatregelen voor het onderdeel soortbescherming is niet aan de orde. Houdt wel rekening met algemene broedvogels tijdens het broedseizoen, zie volgende punt.
- Velling van houtige beplanting dient plaats te vinden buiten het broedseizoen omdat de kans op broedgevallen van algemene broedvogels in struweel zeer groot is. Tijdelijke verstoring is weliswaar toegestaan onder de Wet natuurbescherming maar dit mag geen invloed hebben op het broedsucces.
- De bestemmingsplanwijziging en bijbehorende ingrepen leiden mogelijk tot beperkte effecten op algemene kleine zoogdieren en amfibieën. Zo worden mogelijk holen en gangen beschadigd. Voor de betreffende soorten geldt echter een algemene vrijstelling binnen de provincie Gelderland. Wel geldt voor deze soorten, net als voor alle andere dieren en planten, de algemene zorgplicht. Die houdt in dat schade aan levende wezens en hun leefomgeving naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen dient te worden.
- Door gebruik te maken van inheemse bomen en struiken kan de ecologische waarde van het terrein worden verhoogd. Vervang bijvoorbeeld de coniferen en struiken langs de Rieschoten door inheemse bomen zoals Zomereik met daaronder een struiklaag met daarin besdragende soorten. Vogels, vleermuizen, insecten en andere soorten kunnen hiervan profiteren. Andere mogelijkheden zijn bijvoorbeeld het aanleggen van een houtwal (ook door de gemeente aangedragen) of een poel voor amfibieën.

4

NATUURTOETS GEBIEDSBESCHERMING

4.1 Ligging ten opzichte van natuurgebieden

De minimale afstand tussen plangebied en beschermde natuurgebieden bedraagt ongeveer 200 meter. Het bosgebied direct ten zuiden van de Vijfprongweg is onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe en het Gelders Natuurnetwerk (GNN, deelgebied 112 - Wekeromsche Zand) (afb. 4.1).

4.2 Inleiding Natura 2000-gebied Veluwe

Het Natura 2000-gebied Veluwe (gebiedsnummer 57) omvat het Vogelrichtlijngebied Veluwe en het Habitatrichtlijngebied Veluwe. Het is onderdeel van het samenhangende Europees ecologisch netwerk. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen, habitats van soorten en de leefgebieden van vogels in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De Veluwe is aangewezen voor de duurzame instandhouding van de in het aanwijzingsbesluit vermelde habitats en soorten. Tevens zijn kernopgaven geformuleerd die de kwaliteiten van het gebied moeten vergroten. Ook deze zijn terug te vinden in het aanwijzingsbesluit.

4.3 Mogelijke effecten op Natura 2000-doelstellingen

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) gevolgen van het project voor de kwalificerende waarden van de Natura 2000- gebied beschreven. Het hoofdstuk sluit af met de conclusie ten aanzien van de te verwachten verslechtering en verstoring.

Een project of maatregel kan op verschillende manieren zorgen voor verstoring van soorten en verslechtering van habitats. De volgende effecten zijn in het algemeen mogelijk:

Directe aantasting:

- Doden en/of beschadigen van soorten
- Vernietigen van habitats
- Oppervlakteverlies

Indirecte aantasting

- Lichtverstoring
- Visuele verstoring
- Barrièrewerking
- Depositie van milieubelastende stoffen
- Geluidverstoring

De bestemmingsplanwijziging heeft geen betrekking op het Natura 2000-gebied maar dient wel op externe werking getoetst te worden. Gezien de beperkte schaal van het project, de afstand en huidige inrichting van het tussenliggende terrein zijn de meeste typen aantasting niet aan de orde. Hieronder volgt een onderbouwing van de effectbeoordeling voor de aangewezen habitattypen en soorten van de HR en VR.

Afb. 4.1: Ligging en afstand projectlocatie (rood kader) ten opzichte van Natura 2000 (gearceerd), Gelders natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). De minimale afstand bedraagt circa 200 meter. De begrenzing van N2000 is in dit geval gelijk aan die van het GNN. Bron: <http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>.

Afb. 4.2: Ligging projectlocatie (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebied Veluwe (groene arcering), Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen) vanuit een ruimer perspectief gezien. Bron: <http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/AtlasGelderland>.

Afb. 4.1: Toegang tot het Wekeromse Zand ter hoogte van de camping, onderdeel van het Natura 2000-gebied Veluwe en het Gelders Natuurnetwerk.

Afb. 4.2: Beeld van de bosopstanden in het aangrenzende Natura 2000-gebied.

Afb. 4.3: Beeld van de bosopstanden in het aangrenzende Natura 2000-gebied.

Afb. 4.4: Beeld van de entree tot de camping met links de bebossing van het natuurterrein Wekeromse Zand.

4.3.1 Effectenbeoordeling habitattypen

Het plangebied zelf ligt buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Los daarvan ontbreken de kenmerkende habitattypen van relatief arme en zure zandgronden, heidevelden en zandverstuivingen binnen het plangebied met haar agrarische oorsprong en recreatieve functie. Effecten op habitattypen zijn in theorie mogelijk door externe werking en dan voornamelijk door toename van stikstofdepositie. De stikstofgevoelige habitattypen "Lg13 - Bos van arme zandgronden" en "L4030 - Droge heiden" liggen op korte afstand van de camping en toegangswegen. De achtergronddepositie van het bosgebied langs de Vijfsprongweg ligt vrijwel overal boven de 2000 mol/ha/j, terwijl de Kritische Depositiewaarde (KDW) van "Bos van arme zandgronden" en "Droge heiden" 1071 mol/ha/j bedraagt.

De uitbreiding van het recreatieterrein met 16 chalets op zichzelf kan een toename betekenen met mogelijk permanente effecten op stikstofgevoelige habitattypen. De chalets worden weliswaar voornamelijk in de periode april t/m september gebruikt worden. Dit leidt tot een beperkte toename van stikstofdepositie door een toename van verkeersbewegingen.

De eigenaar geeft aan dat de afgelopen jaren het aantal campingplaatsen aanzienlijk is afgenomen door de veranderende vraag vanuit de markt (kwaliteit boven kwantiteit --> minder, maar wel grotere standplaatsen) en deze ontwikkeling zet zich door tot een afname van 50 recreatieverblijven. Dit compenseert ruimschoots waardoor het netto resultaat een vermindering van 34 chalets betekent (overeenkomend met 119 bezoekers). Een toename van stikstofuitstoot is daardoor niet aan de orde indien, temeer daar de chalet verduurzaamd worden en niet of in beperkte mate d.m.v. gas gestookt worden. Het is mogelijk dat de provincie Gelderland – onafhankelijk van de vermindering van het aantal chalets en wel of niet op gas gestookt gaat worden – om een Aerius-berekening vraagt. Het netto-effect van de uitbreiding, in combinatie met de verminderde aantallen chalets op de bestaande camping, op de doelstellingen van habitattypen zal positief zijn doordat een vermindering van stikstofdepositie zal optreden.

4.3.2 Effectenbeoordeling habitatrichtlijnsoorten

Voor het Natura 2000-gebied Veluwe zijn zeven habitatrichtlijnsoorten (HR-soorten) aangewezen. Het betreft de vissoorten Beekprik en Rivierdonderpad, de insecten Gevlekte witsnuitlibel en Vliegend hert, de Kamsalamander, Meervleermuis en Drijvende waterweegbree. Hieronder volgt een inschatting van de aanwezigheid van de soorten en de kans op een negatief effect.

Watergebonden milieus: Gevlekte witsnuitlibel, Kamsalamander, Beekprik, Beekdonderpad, Drijvende waterweegbree

Natte milieus ontbreken in en rond het plangebied en bosgebied rond het Wekeromsche Zand. Effecten op Gevlekte witsnuitlibel, Kamsalamander, Beekprik, Beekdonderpad en Drijvende waterweegbree zijn derhalve op voorhand uitgesloten.

Vliegend hert

Het Vliegend hert leeft in Nederland in oude, open eikenbossen op zandgrond. Voortplanting vindt plaats in oude stobben van met name eiken. Oud, open eikenbos en oude stobben komen in het plangebied en bosgebied van het Wekeromsche zand vrijwel niet voor. Externe effecten op het leefgebied van Vliegend hert zijn gezien de aard van de ingreep bovendien uitgesloten. Een effect op het Vliegend hert is uitgesloten.

Meervleermuis

De Meervleermuis foerageert voornamelijk boven grote wateren. Als foerageergebied is het plangebied ongeschikt. Zomer- en winterverblijven bevinden zich in Nederland altijd in 'stenige' constructies, dat wil zeggen huizen, kunstwerken en grotten. In het plangebied komen geen potentiële verblijfplaatsen voor. Als habitat is het plangebied en omgeving ongeschikt. Het is onwaarschijnlijk dat het campingterrein en omgeving onderdeel zijn van een vlieg- of migratieroute. Bovendien zouden negatieve effecten bij dit project uitsluitend kunnen optreden door lichtverstoring. Er is hooguit sprake van toename van verlichting op het campingterrein, dit heeft geen effect op de omgeving.

4.3.3 Effectenbeoordeling broedvogels

Voor het Natura 2000-gebied Veluwe zijn de volgende broedvogels aangewezen als doelsoort: Zwarte specht, Wespendif, IJsvogel, Nachtzwaluw, Boomleeuwerik, Tapuit, Roodborsttapuit, Grauwe klauwier, Draaihals en Duinpieper. Hieronder volgt een actualiserende inschatting van de aanwezigheid van de soorten en de kans op een negatief effect.

Watergebonden milieus: IJsvogel

Geschikt leefgebied van de IJsvogel ontbreekt op de onderzoekslocatie. Effecten op de IJsvogel zijn op voorhand uitgesloten.

Heide en zandverstuivingen: Duinpieper, Draaihals, Boomleeuwerik, Tapuit, Roodborsttapuit, Nachtzwaluw

Broedbiotoop en leefgebied van Duinpieper, Draaihals, Boomleeuwerik, Tapuit, Roodborsttapuit en Nachtzwaluw bestaat vooral uit open en halfopen schrale heidevelden en zandverstuivingen. Dergelijke gebieden ontbreken in het bosgebied langs de Vijfsprongweg. Het centrale deel van het Wekeromsche Zand bevat wel geschikt biotoop maar de uitbreiding en de bijbehorende ingreep zal niet leiden tot effecten op het leefgebied van deze vogels. Een eventuele toename van recreanten treedt niet (neemt af met 119 personen) en de afstand tot het plangebied is voldoende groot dat externe effecten zoals geluidsverstoring niet aan de orde zijn.

Bosgebonden milieus: Wespendif en Zwarte specht

De Wespendif broedt in bos, variërend van uitgestrekt gesloten bos tot bosfragmenten in halfopen landschap. De boomsoort lijkt van ondergeschikt belang, hoewel er mogelijk een lichte voorkeur bestaat voor donkere sparren en kronen van zware loofbomen. De soort nestelt doorgaans in oudere bomen boven de vijftien meter. Het nest kan zich in bosranden bevinden. Het voedselbiotoop omvat alle locaties waar wespennesten kunnen voorkomen, zoals open bos, bosranden, bermen, heiden enzovoort. In het broedgebied is de soort niet erg verstoringgevoelig. Het nest kan zich op korte afstand van wandelpaden en drukke verkeerswegen bevinden. Tijdens het foerageren is Wespendif gevoelig voor verstoring door menselijke activiteit. De bossen rond het plangebied zijn wel geschikt als broedbiotoop, het campingterrein is dat niet. Tussen 2008 en 2010 is de ecologie van Wespendif op de Zuidwest-Veluwe onderzocht. Daarbij is in de buurt van het plangebied één nestplaats gevonden. Het nest bevond zich in het Wekeromsche Zand op circa 1 kilometer van het plangebied. De bomen in de nabijheid van de Vijfsprongweg zijn te klein en verstoringgevoelig om als broedlocatie van Wespendif te dienen. De realisatie van de campinguitbreiding leidt op zichzelf tot een toename, maar doordat de uitbreiding wordt gecompenseerd door de vermindering van chalet op de huidige camping is het netto resultaat een afname aan bezoekers en autobewegingen. Naar verwachting leidt dit tot een positief effect op het

Wekeromsche Zand ten opzichte van de huidige situatie. De padenstructuur en toegangsregime van het gebied veranderen bovendien niet. Toename van verstoring van foerageergebied is daardoor niet aan de orde.

De Zwarte specht is een soort van bossen van minimaal honderd hectare groot. De Nederlandse habitat omvat vooral naaldbos als foerageergebied met dikke bomen als nestplaats. De nestholte wordt gewoonlijk in een Beuk, Amerikaanse eik of Grove den gehakt met een diameter van minimaal vijfendertig centimeter. Als broedbiotoop is het plangebied ongeschikt, omdat geen besloten bos en geen oudere bomen voorkomen. De bossen rond het Wekeromsche Zand zijn in principe wel geschikt als broedbiotoop, hoewel het bos aangrenzend aan Vijfprongweg ter hoogte van de camping (nog) niet geschikt is door het ontbreken van oudere bomen. Het realiseren van de uitbreiding in combinatie met de vermindering van chalets op de bestaande camping, leidt niet tot effecten op instandhoudingsdoelstellingen van de Zwarte specht. Er is sprake van een afname van recreatie, visuele verstoring of andere versturende factoren.

4.4 Gelders Natuurnetwerk (GNN) en Groene Ontwikkelingszone (GO)

De locatie van de uitkijktoren ligt, zoals aangegeven in afbeelding 4.1, binnen de begrenzing van het Gelders Natuurnetwerk. Het plangebied ligt in de nabijheid van deelgebied 112 - Wekeromsche Zand. Hieronder volgt een beschrijving van de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van GNN en GO (bron: provincie Gelderland).

4.4.1 Beschrijving deelgebied 112 Wekeromsche Zand

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide; hier vooral bos en zandverstuivingen met veel reliëf, droge en natte heide, vennen
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten
- Parel Wekeromse zand: kleine zandverstuiving met aan de oostrand een dekzandrug met oud eikenhakhout
- groot wild: m.n. edelherten, wilde zwijnen
- leefgebied das
- cultuurhistorische waarden van o.m. oude ontginningen en boerderijen
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- rust, ruimte, donkerte
- ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater
- houtproductie
- alle door de Wet natuurbescherming beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Het realiseren van de uitbreiding leidt niet tot effecten op de kernkwaliteiten. Er is vanwege de schaal en in vergelijking met het huidige gebruik geen sprake van een aantasting van de kernkwaliteiten, visuele verstoring of andere versturende factoren, uitgezonderd de kernkwaliteit 'donkerte', die door de uitbreiding zal afnemen, maar dit is eenvoudig te mitigeren. Voor vermindering van de verlichting zijn er verschillende mogelijkheden, zoals het gebruik van aangepaste armaturen om uitstraling van licht richting naastgelegen natuurgebieden te voorkomen. Uiteraard is ook de

plaatsing van belang, evenals het minimaliseren van het aantal lichtbronnen zowel op het terrein als daarbuiten. Een donkere (onverlichte) omgeving weerhoudt de bezoekers ervan om 's avonds (wanneer het verstoringseffect het hoogst is) op pad te gaan. De kernkwaliteit 'donkerte' komt daarmee niet onder druk te staan.

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling heidevelden, droog en vochtig met vennen, zandverstuivingen, en jeneverbesstruwelen met bijbehorende flora en vegetatie
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide, zandverstuivingen en schrale graslanden
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N304
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen
- ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden, heide en schrale graslanden
- ontwikkeling uitwisseling met de omgeving en vermindering barrièrewerking N304
- ontwikkeling biotopen voor reptielen en amfibieën
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen
- ontwikkeling houtproductie en andere ecosysteemdiensten

Het realiseren van de uitbreiding leidt niet tot effecten op de ontwikkelingsdoelen. Er doen zich vanwege de schaal en in vergelijking met het huidige gebruik geen beperkingen voor. Het grasland en het huidige gebruik van het uitbreidingsterrein zijn te cultuurlijk en voegen weinig toe. Versterking van de uitwisseling en overgangen is te bereiken door de coniferen en laurierkers te vervangen door inheemse beplanting. De uitbreiding is hier een goede aanleiding toe. Gezien de ligging buiten het GNN en GO in relatie tot de kwaliteitsverbetering op de huidige camping, leidt de uitbreiding niet tot een belemmering van de ontwikkelingsdoelen.

4.5 Conclusies gebiedsbescherming

- De uitbreiding leidt niet tot negatieve effecten op doelstellingen van aangewezen soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn of habitattypen van Natura 2000-gebied Veluwe.
- Een extern effect op habitattypen door een stikstofdepositie treedt niet op. Het netto-effect van de uitbreiding, in combinatie met de verminderde aantallen chalets op de bestaande camping, op de doelstellingen van habitattypen zal positief zijn doordat een vermindering van stikstofdepositie zal optreden.
- Effecten op kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en Groene Ontwikkelingszone zijn gezien de aard en omvang van het plan uitgesloten.
- De bevindingen van voorliggend onderzoek dienen ter verificatie te worden voorgelegd aan het bevoegd gezag (in dit geval GS Provincie Gelderland).

5.1 Inleiding

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. De bescherming was voorheen geregeld in respectievelijk de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Voor houtopstanden gold de Boswet. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden die de bovenstaande wetten vervangt. Wat betreft gebiedsbescherming is er weinig veranderd. Op het gebied van soortenbescherming hebben zich diverse wijzigingen voorgedaan. Zo zijn veel planten en vissen onder de nieuwe wet niet meer beschermd, terwijl een aantal zeldzame dagvlinders en libellen juist zijn toegevoegd. Verder is het bevoegd gezag in de meeste gevallen GS van de provincie, waar dat eerder de RVO was. De provincies hebben meer zeggenschap over het beleid, wat zich vooral uit in het feit dat er verschillen zijn in de vrijstellingslijsten van soorten waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting of bestendig beheer en onderhoud vrijstelling geldt. Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

5.2 Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming was voorheen opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 en heeft de bescherming en instandhouding van natuurgebieden in Nederland als doel. Daartoe zijn gebieden aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn (VR-gebieden), Habitatrichtlijn (HR-gebieden) en het Verdrag van Ramsar (Wetlands). Beschermden Natuurmonumenten vervallen onder de Wet natuurbescherming omdat deze vrijwel geheel samenvallen met **Natura 2000-gebieden**. De VR- en HR-gebieden worden samengevat onder de noemer Natura 2000. Voor de Natura 2000-gebieden worden/zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor specifieke vogelsoorten of habitats. Deze kunnen van gebied tot gebied verschillen. De hierboven genoemde gebieden kunnen overlappen. Activiteiten die een negatief effect hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden. Dat geldt ook voor activiteiten buiten de gebieden die een negatief effect hebben binnen het gebied. Voor activiteiten is een vergunning mogelijk. Een vergunning wordt pas afgegeven wanneer een zogenaamde 'habitattoets' is doorlopen. Hieruit moet blijken dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Het **Gelders Natuurnetwerk** (hierna **GNN**) en de **Groene Ontwikkelingszone** (hierna **GO**) komen voort uit het herdefiniëren van de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) door de provincie Gelderland. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. In het GNN is uitsluitend sprake van een natuurbestemming. Binnen het GNN zijn ruimtelijke ontwikkelingen slechts mogelijk wanneer deze van groot algemeen of provinciaal belang zijn én er geen reële alternatieven zijn. Er geldt dan wel een compensatieverplichting om negatieve effecten teniet te doen. De GO bestaat uit 'niet-natuurlijke' elementen van de voormalige EHS zoals infrastructuur en bebouwing. In de GO liggen meer ontwikkelingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld bedrijven. De begrenzing en doelstellingen van GNN en GO worden door de provincie vastgesteld en is in verwerkt in de omgevingsvisie en -verordening.

5.3 Soortenbescherming

Onder de Wet Natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de WNb. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

5.4 Rode lijsten

Rode lijsten geven een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of duidelijk achteruit zijn gegaan. Rode lijsten hebben een signaleringsfunctie en geen juridische status. Plaatsing op de lijst betekent daarom niet automatisch dat de soort beschermd is. Daarvoor is opname van de soort onder de Wet Natuurbescherming nodig. De Rode lijsten zijn richtinggevend voor toekomstig beleid. Van overheden en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de Rode lijsten.